

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
 на пів року . . . 10 кор.
 на чверть року . . . 5 кор.
 на місяць . . . 170 кор.

За границю:

на цілий рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 на пів року . . . 8 рублів
 або 18 франків

Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш; а не возьмеш милої і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских св'ят о 5^{1/2} год. пополудни.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Дзюбровського (Хорунщина). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсманя.

Рукописи звертає ся лише напередє застережена. — Рекламації неопечатаніє вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Великі роковини.

П'ять літ лише ділить нас від многоважної хвилі в історії відродін руского письменства і життя на народних основах в Галичині, іменно від того дня, коли Маркіян Шашкевич прийшов на світ, — від століття уродин нашого першого народного поета в Галичині. Сі великі роковини повинна вся Русь достойно і величаво відсвяткувати. Одначе, щоби сі роковини могли бути достойно і величаво та із справдешним хісном для руского народу відсвятковані, потреба відповідно до сего приготувати ся, а приготуєня сі вимагають чималих заходів. З тими бо столітними роковинами уродин Маркіяна Шашкевича повинні бути довершені два діла, котрі як раз потребуєть ще певних заходів — а іменно здвигненє пам'ятника М. Шашкевичови і повне критичне виданє єго творів. Галицка Русь сповнила вже частину обовязку спровадженєм мощий Маркіяна Шашкевича з Новосілок ліських на личаківське кладовище у Львові, приступне для всіх, і похороненєм єго жени в спільнім гробі.

Тепер ще годилоб ся сповнити другу частину сего обовязку і поставити на могилі нашого поета відповідний пам'ятник, а до того надає ся як раз хвиля столітних уродин.

В тім згляді ми не повинні остатись позаду Українців і коли они вже здвигнули пам'ятник своєму національному бу-

дителями Іванови Котляревському в Полтаві, то і наше торжество відкритя пам'ятника Маркіяна Шашкевича у Львові повинно випасти не менше величаво, та новим узлом завязати тісніше зносини межи російською а австрійською Русею-Україною.

На пам'ятник М. Шашкевича зібрано вже дещо гроша, одначе се ще не покрило би видатків на відповідний поетови пам'ятник і для того треба би ужити ще сего п'ятилітя, яке ділить нас від великих роковин, до придбаня дальших фондів. Вправді є у нас тепер стілько ріжнородних народних цілій, що дорогою складок не так легко було би зібрати потрібні фонди. Для того належалоб відновити понехан й на жаль віддовшого уже часу звичай св'яткованя Маркіянових роковин, до чого надавав би ся дуже добре або день уродин поета (6. листопада 1811 г.) або день єго смерти (7. червця 1843 р.) Колиб ті роковини бодай по головнійших осередках руского життя обходжено вечерницями музикально-деклямаційними, а дохід з них призначувано на пам'ятник, то протягом п'ятилітя можна би зібрати ще значнійшу суму. Одначе не лише по головних осередках руского життя повинні би Русини св'яткувати пам'ять нашого поета, але й по сільських читальнях і тим способом освідомлювати широкі верстви народні та поучувати про заслуги нашого поета.

З поставленєм пам'ятника Маркіянови годилоб ся злучити другу справу, а

іменно похороненє мощий єго сина, поета Володимира в спільнім гробі. Володимир Шашкевич умер 16. лютого 1885 р. і спочиває на личаківськім кладовищі, а єго могила на основі єствуючих постанов підпала би небавом перекопаню. Годилоб ся, щоби молодіж наша заняла ся відшуканєм сеї могили забутої, а перенесенє мощий Володимира до гробу Маркіянового моглоб відбутися вже і тепер, поки ще час.

Друге важне діло, яке повинна би Галицка Русь довершити при нагоді великих роковин, се повне критичне виданє творів Маркіяна Шашкевича. Найповнійше доси виданє єго творів було зроблене в III. томі Рускої Бібліотеки проф. В. Коцовским в 1884, (тепер мають появити ся єго твори в Рускім Письменстві п. Романчука в IV. томі), але з того часу повіднаходжено дещо з невиданих доси творів Маркіяна. Сим виданєм повинно би заняти ся Наукове Товариство ім. Шевченка, але належалоб сю задачу повірити якійсь старанній і умілій редакції, бо таке виданє, як недавно напечатаний переклад Короледворської Рукописи в Записках товариства, не може відповісти сучасним вимогам (про се ще напишемо окремо). Повне виданє повинно би обнімати не лише всі поетичні і прозові твори М. Шашкевича, але й єго листи, розкинені по всяких часописах і виданях і єго житєпись з оцінкою єго літературної і національної діяльності. Окрім сего годилоб ся украсити се ви-

З падоли нашої культури.

(Так собі балаканка — та всякий нехай на ус мотає, хто уси має!)

(Дальше).

Ви перед цілим св'ітом раді бисте заявити, що у нас на Русі нїт Русі. Однакож народ майже 30 мільонний, хоть і як неволений і давлений, не дасть ся так з добра дива здмухнути з лица землі. До чого-ж тоті ваші затії? Щоби св'іту показати, що Львів «польське» місто, ваш шовінізм устроює шопку за шопкою; ціле місто засіяли ви мов би цминтар численними пам'ятниками польських діятелів так, що в цілім св'іті нема другого домірно так не великого міста як Львів, щоби мало тільки пам'ятників; правда, тії пам'ятники не під пару творам штуки інших великих культурних міст, але все таки коштують величезні, як на наші обстанови, суми гроший; тисячі і тисячі пішли пусто для «патріо-

тичної» забавки переважно за границю; за те маємо купи каменя, без котрого можна безпечно обійти ся; тимчасом в краю стогне біда, коли не нуджа. І який же успіх осягає ся через давленє руского елемента на землі одвічно рускій, який через розятруванє і підюджуванє обох народностей? Нам здає ся, лише такий, що одним і другим виходить се на шкоду.

От примірець такий. Поселить ся між руским людом хлоп Мазур Fijałek. Руснаки сейчас єго назвище перекутять по своєму на: Фіялек. І повстане названі польска, ні руска, *mixtum compositum* (бо в польскім: *fijałek*, в рускім фіялка). Всі зовуть єго: «Фіякек». Як Фіялек, то Фіялек, і сам Мазур вже зове ся: «Фіялек» — а як Бог пошле єму приріст прим. синка, так він єго і у «dobrodziej-а запише в «мектриці»: Fijałek. Той Фіялек може в «чколах» добре вчити ся, і як то кажуть «вийти в люди», та можездобути красне становище, але все чударить

кожного заздалегідь єго неграма-тичне назвище навіть тоді, коли єще ближше не пізнано і не розчовпано, яке то зіленько той Фіялек, та не зражено ся єго серсткостію, котрої набув єще в юних літах своїх виховуючись в мазурскій халупі...

При парцеляції ґрунтів на Русі ви-б раді всюди упхати Мазура. Але тоє кольтонізованє рускої землі Мазурами не на гаразд виходить, бо хитрий і мстивий Мазур нїяк не може рівняти ся з добрячим хлопом руским. Під зглядом язиковим повстає подекуди чудна сумішка; обі бесіди руска і мазурска взаємно впливають на себе, псують ся і родять чудну гаканину; під зглядом етичним то і не говорити, о скілько Русин тра-титє в зіткненю з Мазуром, котрий знов від Русина певно не получшає і не по-збуває ся своїх любих приміт, що навіть самі Поляки не упереджені признати мусять.

Коли так у нас на галицкій Русі

дане ілюстраціям (н. пр. Підлися, кладовища в Новосілках ліських, на котрім поет до недавна спочивав і т. п.). Все те вимагає, щоби річ була наперед приготовлена і приладжена, отже вже тепер належалоб о всім тім подумати і зорганізувати в тім напрямі всю роботу, наколи она має вийти добре.

А позаяк з Маркіяном так тісно вяже ся і літературна творчість Володимира Шашкевича, котрого твори також розсіпані і у великій часті вже позабуті, можна би в повнім виданю Маркіянових творів зробити місце і творам его сина.

Отсі гадки піддаю під сьвітлу розвагу нашої суспільности, Вправді в хвилі, в котрій се пишу, заняті уми нашої суспільности иншими справами, одначе думаю, що можна про одно пам'ятати, але й про инші справи, як отся мною порушена, не забувати.

У Львові в цвітні 1906.

Ол. Барвінський.

Угорске пересилене.

Нинішні телеграми доносять, що бар. Феєрварі знов поїхав до Відня, сим разом з новим міністром судівництва Гегусом, щоби его представити цісареві. Димісію Лянія, який противив ся нарушенню основних законів через нескликунанє сойму в законнім речинці, толкують собі в сей спосіб, що на послідній конференції під проводом короля запала децизия по мисли внесень бар. Феєрварого. Другим доказом на се є факт, що бар. Феєрварі остає дальше при кермі кабінету, бо колиб король не прихилив ся був до предложеня президента міністрів, то не міністер судівництва, але бар. Феєрварі мусів би уступити з уряду.

Доношено також напевно, що і міністер внутрішних справ Крістофі мав уступити, а навіть тверджено, що колиб бар. Феєрварі не найшов відповідного наслідника по нім, то сам обійме его теку. Однак Крістофі остав, а сей факт толкують тим, що его, як головного ініціатора і автора проєкту виборчої ре-

форми правительство доконче старало ся задержати, щоби тим способом не утратити довіря між робітничими масами в заповіджені собою проєкти загального виборчого права.

З другоїж сторони правительство мусіло і уможливити мін. Крістофому погодженє его засад з «рацією стану» правительства. А могло се статись тільки в сей спосіб, щоби переконати Крістофія, що его програма виборчої реформи дочекає ся зреалізованя в найближшій будуччині в дорозі окройованя, коли в парламентарній дорозі она не мала би шанс переведеня. Те, що не було можливо погодити міністри судівництва, який стоїть на становиску букви ненарушного закона, стало можливе міністри внутрішних справ, який яко ініціатор проєкту задля цілковитого перестрою парламентаризму, яко реформатор в великім стилю, що перший в обох половинах монархії заквестионував суспільні підстави конституціоналізму, яко ревний муж стану готов до осягненя своєї цілі перейти до порядку над правною формулою, яка на дальшу мету є тільки передібною стадією.

Ся частинна зміна в угорскім кабінеті кидає рефлекс також і на передлитавські відносини, бо задержанє Крістофія в лоні на пів абсолютистичного кабінету ворожить скорє переведенє виборчої реформи на Угорщині, а се не остане без впливу на судьбу виборчої реформи в нашім парламенті привілеїв, який мусить остаточно признати справедливу і поступову засаду загального права голосованя.

Податкова шрюба в Росії.

Російске министерство фінансів опублікувало свою фінансову програму, яку воно пропонує державній думі. Щоб поліпшити державні фінанси, министерство пропонує два способи: зменшити видатки і побільшити податки. Що до першого способу, то міністер фінансів, прикладами з історії доводить, що завсе в скрутні часи державного госпо-

дарства зменшенє видатків був перший спосіб поліпшити державні фінанси. Але се само собою розумієть ся і міністер даремно покликав у сьвідки історію. Цікавійше громадянству і думі булоб знати, як гадає сам міністер. Але він зрікає ся хоч що небудь зробити тепер. Він не визнає за собою права тепер хоч би зазначити ті статі видатків, що можна булоб зменшити. «Почин в сім ділі, говорить він, повинна зробити державна дума; министерство-ж фінансів допоможе їй». Пишучи так у своїй програмі, міністер фінансів очевидно забув про правила 8. марта, які геть обмежили права думи що до порядкованя державними фінансами.

Бюрократія силкуєть ся скинути на плечі народних заступників увесь тягар тої плутанини і помилок, що вона натворила, а вкупі з тим вона хоче зіставити у своїх руках силу, яка допомоглаб їй розпоряджати ся державними коштами.

Друга половина програми, у якій міністер фінансів говорить про податки, простійша і зрозумілійша від першої. Тут також висловлено усім дуже відому думку, що коли у держави мало гроший, то треба завести нові податки. Через се міністер не гадає про те, щоб зменшити або змінити деякі податки, щоб провести загальну реформу оподаткованя. Програма міністра фінансів дуже проста. Посередних податків тих, що тепер є, не можна змінити. Більшість їх уже піднесена до незвичайної міри під час япанської війни, так, що ще піднести їх неможливо. Якіб не були вони тяжкі для народа, зменшити їх при теперішнім стані державних фінансів також не можна. Лишаєть ся заводити нові і підносити до конечної норми решту. Міністер пропонує підняти акциз на тютюн і установити нові посередні податки на громовину (електричну силу), газ, що добуваєть ся з камяного вугля і на папір. З прямих податків міністер пропонує піднести податок на землю, податок на нерухоме майно по містах; потім податки з промислу, з капіталів і податок на спадщину; крім того завести новий податок з прибутку.

Поляки «братя Славяне» лютують навіть против вивіски рускої, так в Німеччині, тім «państwo Krzyżaków» зовсім инакше поведать ся Німці против Поляків, хоть Поляки не криють ся з своїми планами відбудованя Польщі і «wypędzenia Krzyżaków». Возьмім напр. Вроцлав (Breslau). Се «польске» місто має тепер визір німецький, подібно як «русский» город Львів тепер оболік характер польський. У Вроцлаві мають Поляки тепер таке підрядне значенє, як Русини в Львові. Мимо те, ніхто з Німців не погудить польських вивісок у Вроцлаві. Чому? бо такої у Німців почувствованє права взагалі далеко глибше розвите, ніж у Славян. Близко Берліна, столиці німецької держави, єсть місто: Потсдам. В тім то місті удержують на кошті публичний дряхлавий, старосьвітський млин, котрий стояв еще за часів Фридриха Великого. А вславив ся той млин отчим: Фридрих Великий «der alt. Fritz», як его і доси довірено зове люд німецький, той геніяльний король, котрий первий

поклав підставу великодержавну для Прус, ото-ж в певній мірі і для всеї теперішньої Німеччини, приїздив на літо до своєї віллі в Потсдамі. Як раз недалеко королевської віллі стояв млин, котрого капанє дуже дразнило короля. Король не надумуючись довго велів той млин замкнути. Та ба! се Німеччина, а не Славянщина. Властитель млина вніс скаргу против короля до суду і суд признав право міщанинови а король мусів ему заплатити відшкодованє за цілий той час, коли по приказу короля був млин замкнений. Млин той нагадує і доси людови німецькому, що праву повинен кождий повинувати ся, король зарівно як і хлоп. По неволі згадавш наші обставини; най но би у нас млинарик посьмів завести спор з яким підпанком пр. «ржонзон» або хочби лише з арендарем в селі, добре ему дали-б понюхати хріну, пізнав би неборака, по чому ківш лиха... А також і в самих дрібних річах бачити в нашій стороници чударну чудасю. От пр. іменно в містах на

провінції у входу до реставрацій видіє напись: «псів до реставрації ну-скати не вольно». Увійдеш до середини, аж ту насеред салі розтягає ся велике псище і з правдивою собакою попчалансе полагоджує свої потреби природні мов би для степенюваня апетиту гостей... Угніваний спитаєш, чому не виженуть собаки, аж тобі кельнер з глибоким поклоном поясняє, що вправді до реставрації вводити собак не вольно, але то не звичайний собі пес, але дога пана над-наградци Бржункевича або пана бурмістра Бржденкофського або якого там другого достойника місточка, то якже такої важної собаки не впустити до реставрації або її звідтиль прогнати вон... Тое «точне» захованє приписів вникнуло вже в цілу масу людности, що і зарадити тому лиху не так то легко.

(Дальше буде.)

Таким робом, міністерство фінансів усю надію покладає на нові податки і, конче, на те, що державна дума прийме сей проєкт фінансової реформи. Для бюрократії так булоб найкрасше. Вона обмежила права державної думи в порядкованю державними коштами і чекає тепер, чи дума дасть їй у руки ще нові жерела прибутків. Чи так воно буде й справді, — трудно вгадати. Поживемо — побачимо. Алеж запевне можна сказати, що коли, не вважаючи на тяжкі умови часу, до державної думи будуть вибрані люди, що щиро бажають добра своїй країні, що твердо будуть обстоювати народні інтереси, то не буде того, чого бажає бюрократія. Державна дума перш всього буде вимагати собі повного права контролі над державними фінансами, а тоді вже возьметь ся за роботу над поліпшенем фінансово-ого стану держави.

«Гром. Думка».

Просимо відновити передплату.

Новинки.

— **Календар.** В п'ятницю: руско-кат.: Захарія; римо-кат.: 7 бол. П. М. Д. — В суботу: руско-кат.: *Благовіщенє Пр. Богор.*; римо-кат.: Германа.

— **3 Відня.** Порядок Богослужень в гр.-кат. церкві св. В. М. Варвари в Відні: Дня 8. цвітня неділя, від 7—9. год. рано читанє св. Літургії; о 9. год. Літургія, ромуньска, о 1/2 11 год. торжественна Літургія освяченє вітій при кінци; о 4. год. по полудни Вечерня, послїдна проповідь страшна, суплікація і папахіда. — Дня 9, 10 і 11. цвітня с. є св. вел. понеділок, вторник і середа о 9 год. рано св. Літургія Преждеосвященних дарів. Д. 12. цвітня ст. вел. четвер о 9. год. Вечерня з Літургією св. Василя Вел.; о 6. год. вечером Страсти. — Дня 13. цвітня, вел. п'ятниця: о 10. г. Царські Часи; о 1/2 12 год. Вечерня з положенем Плащениці; о 6. год. вечером Утреня вел. суботи; тут відспіває «мишаний хор церкви св. Варвари» під батугою п. Романа Прокоповича 7 концертних псалмів при участі оперових співаків. — Дня 14. цвітня вел. субота, о 9. год. рано Вечерня з Літургією св. Василя Вел.; о 3. год. Надгробнов; о 7. год. вечером св. Утреня воскресна, освяченє паехи; співає хор. — Дня 15. цвітня Воскресна неділя, від 7—9. год. читанє св. Літургії; о 9. год. Літургія ромуньска, о 10. год. торжественна Літургія, співає хор Чайковського Літургію; о 4. год. по полудни Вечерня з наукою. — Дня 16 і 17. цвітня с. є понеділок і вівторок, від 7—9. год. Утреня і читанє св. Літургії, о 9. г. Літургія ромуньска; о 10. год. торжественна Літургія; о 4. год. по полудни Вечерня.

— **Перший концерт „Бандуриста“**, який відбув ся вчера в сали „Народного дому“ при поважній участі добірної публіки, випав надсподівано складно, виставляючи дуже корисне свідощтво нашій академічній молодіжи в області шлекання поважної музики. Бож молодостию і повагою заравом віяло з тої арени, на якій наші наймолодші сили виступали яко композитори і яко виконавці. Що до виконаних новостий Богдана Вахнянїна «Хору з: порождів» при акомпанїментї фортепяну на 4 руки і его „Марша“ та „Козака“ на фортепян, виконаних вдатно самим композитором, як і що до С. Людкевича «Пісні побіди» з акомпанїментом фортепяну на 4 руки — значимо загальне, вельми додатне вражінє, яке проявило ся в невмовкаючих оплесках публіки; подрібнійшу критику оставляємо фаховим музикам. Чималу частину поведженя завдячують згадані хори знаменитому хорови,

зіспіваному і уміло веденому під батугою п. Смолинського. По першій хорі стрїнула спосібного діригента молодого товариства мила овація. Представитель товариства вручив єму магоневу, сріблом окуту батугу з відповідною ледикацією, зазначаючи в промові, щоби она служила єму на розвій і славу нашої народної пісні. Так само і в „Славянських піснях“ хор визначив ся рівностию голосів, чистою інтонаціє і тонкостію модуляції. Особливо тенори імпонували прямо своїм звуком і силою, а також і басы, яких впрочім здало би ся вше скріпати, може вперве між нашими хорами давали звук чистий, металічний, не сфорсований, хрипливий. Се було тим дивнійше в другім басі, щоб всі они так мало рознимали уста співаючи, що аж дивно було, звідки сей звук бере ся. Се є доказом, які скарби голосу криють ся там в тім хорі, яких добути було би річню доброї школи, а в першій ряді діригента. Констатуючи сей великий і неподілений успіх хору «Бандуриста», не можемо поминути заслуг учителя свіву рускої гімназії п. Вітонинського, з під якого умілого проводу вийшли ті молоді академіки, які тепер становлять підвалину «Бандуриста».

Дальшими солїстами вечера були п. Садовский, який чарував публіку мягким тоном своєї скрипки в Шумана «Снах» і «Мадригалі» Сімонетого, а надто на невмовкаючі оплески додав Бернацкого фантазію на народних, українських мотивах, яка прямо одушевила слухачів. П. Садовский розпоряджує всіма средствами техніки, а надто рівним, теплим тоном, що так і промовляє до душі. Сольовий спів спочивав на п. Гарасевичови. Єго повний, особливо в високих позициях, металічний баритон найшов вдячну задачу в Ніжанковського «Ах, деж той цвіт», зазначаючи симпатично ліризм сего твору, а в доданій надпрограмово Лисенковій «На городі коло броду» здобув ся навіть на сильнійші акценти.

Найінтереснішою може частиною концерту були продукції українського бандуриста п. Хоткевича. З нагоди єго виступу в «Рускій Бесїді» ми вислали ширше про єго продукції, тож тут зазначимо лише, що концертант примінив вельми уміло так свою гру, як і спів до розмірів сали і те, що на вечері в «Бесїді» звучало ледви чути і заледви шепотом, було в «Народнім Домі» скресчендоване так, що виповняло вповні великі розміри сали. І в тім, як і в цілій інтерпретації народних дум та пісень виявив ся п. Хоткевич справжнім артистом. З дум співав наш український гість дві нові, іменно: «Ой хвалив ся та козак Швачка» і «Ой за гори та за кручі».

Вкінци замітимо, що акомпанїмент вели вельми удачно пп. Шухевич, Вахнянин і Селезінка. Цілий настрій концерту був дуже розанїмований, а публіка оплескувала виконавців дуже горячо, а хвильми сї оплески, особливо на галерїї, зростали до гурагану, від якого сая трясла ся в своїх основах.

— **Також проповідники!** Між латинським духовенством лучають ся одиниці, котрі далеко розминули ся із своїм покликанєм. Їм замість проповідуваню слова Божого радше було віддати ся такому фахови, де з людьми не були мали до діла, але із звірятами, про які згадують в своїм «казаню». Про такого проповідника доносять нам із Щаречини. Прямо тяжко повірити, аби католицкий священник міг наторочити публічно в костелі таких низьких і підлих інсинуацій на руско-католицке духовенство. Чоловік сьвітський і без найменшого вихованя не здобув ся на такі слова в прилюдній бесїді, яких ужила особа в священничих ризах в костелі. Отсе доносять нам: „Дня 11. марца с. р. в 2. неділю вел. посту парох латинський в Раківці коло Красова (пов. Львів) замість науки о покаянню таку мав проповідь з нагоди віча в справі виборчої реформи: *Byłem i ja na tym »wiczu«. Jechali jak batiary, myślmy wszyscy myśleli, że to batiary; aż wyłaża jak psy z budy, a to ruski pop! Tych ruskich porów to tak dużo, aż za dużo i t. d.* Чули се мої парохіяни, що тоді були в костелі: Василь Винарчук, Мико-

ла Грицик і Федько Деревачкий. — *о. М. Я.** — Подаємо се до відома кс. архієп. Більчевського, на доказ, яких ревних і «чемних» проповідників має в своїй єпархії, а ксенжуньо той називає ся Ян Домбровскі.

— **Вістки з закордонної України.** Дня 25. м. м. студенти-Українці московської духовної академії сьвяткували пам'ять Т. Шевченка з приводу 45-роковин дня єго смерти. В 12. г. відправлено папахіду, а вечером відбув ся літературно-музикальний вечір, присвячений Шевченкови. На вечері читано реферати про Шевченка, проказувано єго вірші, були світи. Потім була вечеря. Там теж говорено багато промов про становище України, про працю для неї. Зібрані гроші на пам'ятник Шевченка у Києві прислаано до редакції „Гром. Думки“.

Дня 1. с. м. в Лукіянівскім театрі в Києві відіграно аматорськими силами драматичний етюд в 2 діях М. Старицкого п. з. «Зимовий вечір» і Кропивницького «По ревізії» в 1 дії. Режисерувала п-ні Старицка. Аматори зі школи Миколи Лисенка грали як рутиновані актори, але публіки було мало.

„Полтавское Дѣло“ пише, що в кобеляцькїм повіті (в Полтавщині) поліція ходить по хатах і забирає в людей зброю: якісь стародавні рушницї та тарабани. Се кажуть, на те, щоби підчас бунтацій не було чим подавати гасло. Ті прадідівскі рушницї та бубни відвозять у Кобеляки. А дякки тепер міркують, щож іще далі забирати муть? «Може й вила та граблі та-заступи заберуть, то чим же тоді робити? А може й до рогаців та до кочерг дійде черга? То чим же тоді баби горщики в піч заставляти муть?» А молодь певне журить ся, що як же тепер весіля будуть бес тарабана.

Дня 14. м. м. вранці до села Ровеньки, острогожского повіта, приїхало пів сотні козаків і заїхали до Білоусова. Стурбовані селяни дожидались, що з того буде. День минав, стало смеркати. І бачуть люди, що становий повів козаків до школи. «Учителя забирають!» — догадали ся люди, і чутка ся пішла по селу. Хтось побіг до дзвіниці і вдарив на тревогу. З хат новибігали люди і питали: «Де горить?» Їм відповідали: «Там горить! Віжіть до церкви!» Більше як тисяча душ збігло ся до церкви. Тимчасом козаки вже забрали учителя і везли з собою коло церкви. Побачивши людей, становий крикнув: «Розійдись!» Та люди за гомоном не почули єго і насували. Козаки стрілили і поїхали далі. Один селянин убитий і кілька поранених упало серед улиці. Люди кричали: — Та щож се таке? За щож се? — Он яке діло! Не розібравши нічого, людей убивають!... — Се Білоусов їх пригнав! Ходіть до него!... Розгнівані люди посунули до Білоусового двору, де спинили ся козаки. У вікна полетіло каміне. А з другого боку вже бігли козаки. Знова крикнуто: «Розійдись!» і знову гукнули стріли. Сего разу впало одинацять душ.

«Гром. Думка» пише: «Львівське українське товариство «Просьвіта» прислало подільському архієєви Парфенію подяку за те, що під єго доглядом друкує ся український переклад євангелїї. Нам здаєть ся, що товариство трошки поспішило ся. Може красше булоб подождати, поки побачимо вже всю євангелію надруковану».

— **Для здоровля шкільної дїтвори.** Постійна санітарна комісія у Львові займала ся на онадїшнім засіданю справою міжгодинових перерв в школах. Заряджена в тій справі анкета виказала, що в многих міських школах у Львові дїтвори не уживає як слід вільних хвиль між годинами науки, переважно з вини своїх настоятелїв. Буває нераз, що учитель чи учителька за кару каже цілій класї пересидіти пазву між чотирма стїнами, що вельми шкідливо впливає на здоровле молодіжи. Нераз знова заборонює ся дїтворі виходити на шкільне подвірє, бо, мовляв, діти нанесуть до класи болота. Управительки шкільні подекуди обкроїли подвірїя, призначені на забаву для дїтвори, закладаючи там цвітники і за- для цвітїв не пускають там дїтей на забаву підчас міжгодинових перерв. Інші педаго-

гі обох полів забороняють молодіжи бігати на павзах. Проти наведених ту випадків санітарна комісія виступила рішучо і поручила: не карати молодіжи замиканем її в класах підчас перерв; зарядити вишутроване всіх шкільних площ, аби діти менше болота вносили до клас; усунене цвітників зі шкільних площ, аби дітвора мала ширше поле до забави; а також заявила ся за повною свободою уживання шкільною молодіжкою міжгодинових павз, бо скорий хід, чи біг і скакане причиняє ся до скріплення умученого ума і задля того є здоровими рухами. — Новий напрям шкільної гігієни після скандинавських і західних взірців починає приймати ся, слава Богу, і у нас. По многих школах по містах і селах ще й доси дітвора не вдихне свіжого воздуха через три або чотири години, а се і для сільської дитини, котра більше уживає свіжого воздуха, чим міська, є дуже нездорове. По кількох годинах безперервної науки дитина виходить з класи немов задурена. Народні учителі повинні передовсім дбати, аби шкільна дітвора була весела, рухлива, жива а не заглукава і придуркувата. Живости і веселости набере дітвора передовсім при товариських забавах. Нині є вже і рускі підручники до тих забав (видані дві часті львівським «Соколом» а опрацьовані проф. Боберским). При веденю забав з дітьми виробляє ся у них довіре і любов до своїх учителів — і з тої причини товариські забави дітвори є хосенні

— **Вісти з америнанської Руси.** Молодіж руско-англійської семінарії в Вінніпегу устроїла дня 24. м. м. вечериці в честь Т. Шевченка. Не без інтересу буде подати нашим читателям програму сего руского свята на чужині та імена її виконавців. Програма була така: Вступне слово. Хори: „До рускої пісні“, „Думи мої“, „God Preserve“, „Золоті зорі“, „Раз мотилька“, „Гуляли“ і „The Maple Leaf“. Соля: „Гетьмани“ бар. Антонок. Сольо скрипки: В. Колодинський. Деклямації: „До живих і мертвих“, М. Коцан; „Psalm of Life“, В. Саранчук; „Суботів“ декл. із співами, В. Карпець; „Розрита могила“, В. Чумер; „Чигирин“, В. Кулачковський; Excelsior, В. Когут. Відчит: „Житє Т. Шевченка“ в англ. мові, Драбівнястий і промова на закінченє, Д. Пирч. Вступ на вечериці був безплатний, тому була повна зала публіки рускої і чужої. — Члени січових товариств, яких кілька засновано в Спол. Державах, умундуrowали ся в уніформі шиті на взорець руского сокільського строю, спровадженого з Галичани.

— **Під замітом шпіонажі** арештовано в Мостисках столаря Пінца з донькою і відведено обоїх до Перемишля. Пінц походить з Росії і на него від довшого часу мали око військові власти. Один фельдвелбел, що старав ся о руку доньки Пінца, найшов у тої родині до віре і дізнав ся від них про такі справи, на основі яких наступило арештованє Пінца і его доньки. Син Пінца утік в незвісїм напрямі.

— **Вибори в Росії.** Про правибори, перевожеві тепер в Росії, розписує ся широко вся російська праса, однак великого заінтересованя виборами між населенєм, головно сільським, не слідно. Як в цілій Росії так і на Україні являє ся на правиборах вельми малий процент селян виборців. Власти беруть живу участь при виборах: фальшують лісти і замикають на час виборів тих виборців, котрі могли би поради́ти селянам, як сьвященників, учителів і проворнійших селян. Вибрання стають переважно сільські старшини, котрі будуть голосувати так, як уряд скаже. Мимо того часописи обчислюють, що до державної думи вийде більшість опозиціоністів.

— **Зі світа.** Населене Канади виносить тепер 6 мільонів душ. В 1905. р. прибуло 145.000. — З копальні в Ляис, де перед трема тижнями стала ся грізна катастрофа, витягнуто ще одного живого робітника.

— **Малий герой.** Дмитро Нагірний, 9-літній господарський синок в Дрогомирчанах під Ста-

нславовом, показав ся справдешним героєм, розумним і відважним хлопаком і заслужив собі тим, що зробив, не лиш на похвалу, але й на відповідну нагороду. Ось як станиславська „Straž“ описує на основі оповіданя начоных свідків і матери хлопця. Батько і матери хлопця вибрали ся були до Лисця на ярмарок. Коли були вже в дорозі, побачили, що в їх селі горить. Вернули ся отже чим скорше, але лиш по то, що би побачити, що з богачів стали бідаками, бо ціле їх тяжко запрацьоване майно пішло з димом. Ба ні, не ціле, бо звайшов ся такий, котрий виратував, що ще дало ся. Їх 9-літній синок Дмитро вернувши підчас огню зі школи до горючого вже обійстя, мав на стілько притомности, відваги і розуму, що викустив зі стайні дві корови, котрі стали ся тепер цілим майном і основою житя родини, зложеної з 7 душ. Не скінчило ся на тім. В сусідній хаті, котра також горіла, було пятеро дрібних дітей, з котрих найстарше не мало ще 6 літ, а наймолодшому було ледви пів року. Перепуджені діти, видячи огонь довкола, замкнули ся в горючій хаті і влізли всі під шіч, гадаючи, що в тої спосіб виратують ся. Були би без сумніву всі погубли, як би не малий розумний Дмитро. Не надумуючись довго, постановив він ратувати діти. Вибив патиком шібу у вікні, виважив рами вікна, вліз до хати а отворивши замкнені із середини двері, ви-

вів всі діти в безпечне місце, несучи наймолодше на руках. — Кождий, що се прочитав мусить тепер признати, що рідка у так мало-го хлопця як Дмитро Нагірний відвага, розум і притомність заслугують вповні на похвалу і відповідну нагороду.

Телеграми

з дня 5. цвітня 1906.

Відень. Нині рано був бар. Феєрварі у цїсаря на аудієнції. Потім мав конференцію з Польонієм, по якій був ще раз на приватнім послуханю у цїсаря.

Будапешт. Міністер гонведів покликав запасових резервістів до чинної служби на день 9. мая.

Бар. Феєрварі конферував вчера три години з Кошутом.

Вчера по полудни відбула ся в мешканю Кошута 3-годинна нарада з Аврашим, Зіхим, Тотом і Польонієм.

Альгезірас. Француский делегат Ревоаль дав вчера обід, на яким були всі відпоручники держав з жінками; лише німецкий амбасудор Радовіц оправдав свою неприсутність недугою.

Оповідатка.

Науки на місяць май о Пр. Д. Мариї, уложєні через о. д-ра І. Бартошевського, можна набути в книгарнях ім. Шевченка (Львів ул. Театральна ч. 1) і в Ставропігійській (Львів ул. Руска ч. 3.), або як давнійше у автора (Львів ул. Домса 5.) по ціні 3 корони за примірник. Тих наук є 31, котрі всі надають ся також до проповідий на Богородичні Празники. — В згаданих книгарнях і у помянутого автора можна набути також его **Проповіди Недільні** (4 К), **Нові Проповіди Празничні** (2 К 50 с), **Проповіди Похоронні** (4 К), котрих всіх є 116, — **Проповіди Страстні** (1 К 40 с). Всі ті книжки надають ся також дуже добре до приватного читаня для вірних Христових. (2—6)

Кашель!

Хто на него терпить, най уживає випробованих усмиряючих і смачних

Kaiser's Brust-Caramellen

1740 нотар. потвердженних свідочств стверджують успіх при кашлю, хрипці, катарі і флегмі.

Пачка 20 і 40 сотиків. Правдиві лише з маркою охоронною «Три сосни». Склади: у Львові: С. Гай, аптека; Зигм. Рукер, аптека; Петро Міколайшій Ска, дрогуєрия; Якоб Байзер, аптека; О. ф. Вінклер і Син; Кароль Палевський, аптека; Ів. Шнелес; М. Лазовський аптека; Адольф Ашкеназі, аптека під зол слоном; І. Шпес-Чоратинський, аптека; Антон Ербар; Едмунд Курпнер, дрогуєрия; Лев Калієр, аптека в Бродах; Иоахим Фрідман, апт. в Миколаві; Зигм. Ротенберг, аптека в Олеську; Герм. Бяглендер в Перемишлянах; Мартин Собель в Стрию; Д. Роінгер апт. в Збэррові; Моріц Бібрінг, апт. в Станиславові; Стап. Бурса, в Косові; Юліан Новицкий, апт. в Пеніжині; Е. Стендель, апт. в Коломиї; Адольф Дуретер, апт. в Бережанах; Зигм. Ля дес, аптека в Вишнівчичку; Володислав Наглік, окр. апт. в Бережанах; Б. Вальк, дрогуєрия в Станиславові; І. В. Лянк, дрог. в Ярославі; Е. Геллер в Надвірні; С. В. Лянгінгер в Самборі; Др. Юл. Францос, апт. в Тернополі; Вільг. Ландесберг, апт. в Бродах; Здислав Завалкевич в Камінці; Г. М. Фішер апт. в Станиславові; Аптека під Білим Орлом В. Філіпка в Н. Санчі; Лавр. Цімерман маг. фарм. в Підволочиснах; Ігн. Гешелес, апт. в Городну; Ст. Фалішевський, апт. в Балігороді; Ол. Хоминського, апт. в Бориславі.

Шість і пів мільонів корон відшкодованя!

Будинки, движимости, збіже і иншу обезпечає від огневих шкід одинокє русне асєнраційне товариство

„Дністер“

Товариство взаїмних обезпечєнь у Львові, ринок ч. 10. II п.

Шкоди одїянов „Дністер“ з місцевими членами і виплачує зарає признає відшкодованя.

За 3 літ виплачено 6.474.534 корон відшкодованє.

Обезпечєня приймають агенції по всіх містах і більших селах: „Дністер“ дає агенції письменним господарям де єще не робить инш агенті „Дністра“ Агенції „Дністра“ заробилз провізів 807.742 корон

„Дністер“ уділяє громадає позички по 4 проц на закуцїю сиванок

Полїси „Дністра“ приймають пов позичках Банк крайвий у Львові і в Чернівцях Галицка Каса ошадности повитові каси ошадности і сиротиньскі каси при судах.

Чистий зиск річний звертає ся обезпечєним членам, за р. 1905 припадає кождому членови 5 проц дремі до звороту.

На житє обезпечайте ся в Краківськїм Товаристві тїлькє через „Дністер“; провізїю від таких обезпечєнь дає „Дністер“ на рускі обр. діїні цілє.

Фонди „Дністра“ виносать з кінцем р. 1905 суму 372.538 корон.

Стережіть ся огню!

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

від 1. до 15. цвітня 1906.

Нова сензацийна програма.

Щоденно о 8. год. вечер представлєне В неділі і свята 2 представлєня о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що пятниці High-Life представлєне. Білєти вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9.

За певну і добру льокацію поручаємо:

- 4 1/2% листи гіпотечні
- 4% листи гіпотечні
- 5% листи гіпотечні преміовані
- 4% листи Товариства кредитового земського
- 4% і 4 1/2% листи Банку крайового
- 4% позичку крайву
- 4% облигації пропінацийні і всїлякі ренти державні

Ті папєри продаємо і купуємо по вайточнійшїм курсї деннім.

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ

Гіпотечного.